

Mérlegek, mázsák,
eladása, vétele, cserélese —
Kollár, Budapest, VII., Pé-
terfy Sándor-u. 32. Telefon:
226-914. 5176

Kombinált árpa, köles, borsó
és hajdima hány-
tógépet, mely minden ma-
lom- és darálóüzemben nélkülöz-
hetetlen, napraforgóhajlót
és az összes malom gépeket
olcsó áron gyárt, szállít, be-
épít „Erdélyi” Malomépítő
Vilálat, Nagyvárosy, Majláty-
utca 68-96. 12891

„Zénol” szíjkenőcsőt
vegyen! Úgy folyékony,
mint rúdalkban
kötő minőségben szállítjuk.
Bachrach Testvérek mérnökök,
Budapest, VII., Szövetség-utca
36/b. 2862

5-járatú szivógáz molom
berbeadó. Atvé-
telhez 10.000 P szükséges. —
Választható levelekre váha-
szolok. **Hajdu István,** Kiskor-
pád, Somogy megye. 14705

Wörner 3-as sz. hegyező-
gép és Besser 3-as
Rentabel eladók. **Jahn József**
malomberendezési vállalat, Bu-
dapest, V., Wahrman-u. 6-8.
szám. 2781/1

Szerelésből kimerült 1 db
Pohl-féle tarár
6-7 q végzőképességgel és
90, 100, 120-as felvonóheveder-
ek használható állapotban el-
adók. Személyesen tárgyalok.
Nagymalom, Kádárta. 14709

Reform daratisztító gép,
1500 mm-től 2200
mm átmérőig szikkerekek.
Ezek raktárról azonnal szállí-
thatók. **Cím László Miklós,**
Budapest, Nagyatádi Szabó-u.
33. 2733/4

Eladó MÁV 25. jelű szivó-
gázmotor kőfogás-
lan karban, faszén vagy fatü-
zelésű generátorral és tisztító-
kal, minden elfogadható áron.
Csak személyesen tárgyalok.
Gregor-malom, Tápószeles.
14698

TÜRÖTT GÉPRÉSZEK

repedt, kimart kazánok
elektromos hegesztése

Lakos és Székely gépgyártó

Budapest, VI., Béke-tér 3

Uj berendezések gyártása
és hegesztő oktatóműhely

Figyelem!

Uj kiszolgálási táblázat

Kapható lapunk kiadóhivatalában,
a vételár 4.40 pengő előzetes
beküldése ellenében.

A munkabér- hirdetmény

kifüggesztése minden malomban kötelező.
A malomiparban fizetendő legkisebb munka-
béreket, területi beosztást, munkakörök, túl-
munkadíj meghatározását magában foglaló

munkabérhirdetmény

megrendelhető 3.— pengő
előzetes beküldése ellenében a

Magyar Molnárak Lapja

kiadóhivatalában

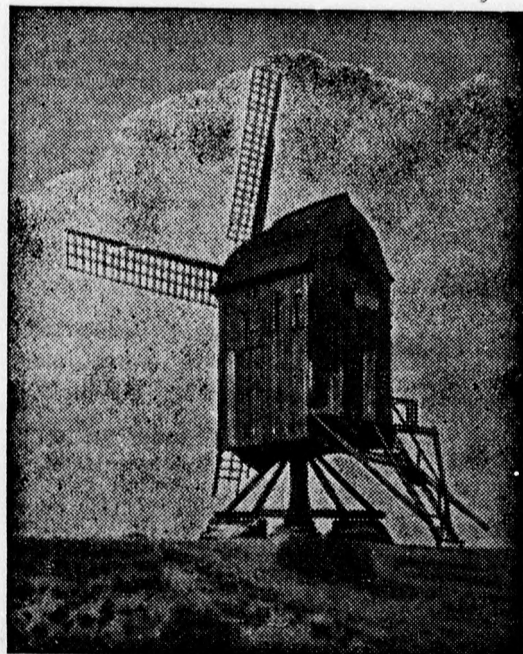
Budapest, V., Katona József-utca 14. szám.

MAGURANYI JENŐ

TRAKTOLIN

olaj, gépkereskedelmi és műszaki vállalat
Budapest, VI., Andrásy-út 78. Tel.: 122-510

Raktárról szállít: Gépszíjat, tömi-
téseket, szerszámokat és minden-
nemű üzemszükségleti műszaki
cikket. Anyagfelszabadítás ellené-
ben gépolajat, gőzhengerolajat és
motorolajat. Mindennemű ásványi
és növényi kenőanyagokat. Használt
üzemgépeket s malomfelszerelési
cikketek.

HOFER MŰSZAKI OLAJ ÉS VILLAMO SZÁGI KFT.
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 55. SZ.
Telefon: 228-289

Eredeti **KREFELDI** hernyóselyem
szitaszövetek
Magyarországon is kaphatók.
Szavatoltan elsőrangú minőség. Meglepően olcsó árak
Vezérképvislet:

NÁTRONPAPÍR

ZSÁKOK

mindenkor a legelőnyösebb AOK
áron, a leggyorsabban szállít

SZELEI MIHALY
papírszakgyártóüzeme
BUDAPEST, IX., SZVETENAY-U. 15. TELEFON: 330-772

MÁRTA

SZABADONLENGŐ SIKSZITAMEGHAJTÓMŰ

bármely kétszekerényes
síkszitára rászerezhető,

továbbá az új típusú haszná-
gyárilag javított malomipari
gépek és eszközök kaphatók:

KREISLER

MALOMBERENDEZŐ VÁLLALAT KFT
Budapest, XIII., Fóthi-út 34. Telefon: 291-619

Ha használt gépet akar venni,
vagy feleslegessé vált gépet
el akarja adni forduljon bizalommal

Kemény Mano

céghez,

Budapest, V., Akadémia-utca 21. szám

MALOMGÉPEKET

MŰSZAKI CIKKEKET

napi áron szállít

LÁSZLÓ MIKLÓS
MŰSZAKI KERESKEDŐ
BUDAPEST, VII., NAGYATÁDI SZABÓ-U. 33

TELEFON
221-228

Az összes malmi műszaki cikkek
Használt és új malomgépek
Malomipari vasöntvények

K A P H A T Ó K :

GRUBER ISTVÁN

MALOMÉPÍTŐ ÉS MŰSZAKI ÜZLET, SZENTENDRE
Városi Iroda: Budapest, Váci-út 47/d. szám

Német Molnáriskola

Dippoldiswalde-Sa.

Városi felsőbb szakiskola. Molnárak számára
3 félév, malomépítők részére 4 félév. Vizsgák
állami ellenőrzés mellett. Felügyelet alatti
próbamalom és laboratórium.

Tanrend díjmentes.

A valódi svájci

SZITASZELYEM

100 év óta legjobban bevált

A selyem méterenkint fenti véd-
jeggyel van ellátva, mely véd-
jegy garantiálja a legnagyobb
tartósságot, szítáloképeséget
és a nyílások egyenletességét.

Beszerezési források ügyében forduljon
a következő címre:

SCHWEIZ SEIDENGAFABRIK A. G.
THAL (Schweiz)

Sürgősen

rendelje meg az újonnan elkészített

Tájékoztatót

Kapható kiadóhivatalunkban
Ára darabonként 1.— P

PAPIR- ZSÁK

GARANTÁLTAN NÁTRONPAPÍRBÓLI
TALPAS ÉS SZELEPES KIVITELBEN!

Papírszájkainkat cőgnyomással is szállítjuk.

Kérjen ajánlatot és próbászakot!

BATES PAPIRÁRU

I P A R I R. T.

Budapest, V., Alkotmány-u. 4.

TELEFON: 114-663

A legcélszerűbben megszerkesztett, legjobb
kivitelben elkészített,

a rendeletek előírásainak

mindenben megfelelő könyvek

legjutányosabb beszerzési forrása a Magyar
Molnárak Lapja.

Kendoff Antal

GÉPÉSZMÉRNÖK, MALOMIPARI SZAKÉRTŐ
Malomberendezési vállalata

BUDAPEST, XIII., LEHEL-U. 64

TELEFONSZÁM: 298-036, 131-850, 151-333

Azonall eladásra kerülnek Szabadkán a felső-
bácskai egyesült gőzmalom Rt. telephelyén: SECK-
hámozógépek, Reform daratisztító gépek, sík-
szíták, Monitor tarárok, SERLEGFELVONÓK
szállítócsigák, Ilytkeverőgépek, Chronos
mérlegek, hengerrovtoló és csiszológép,
Mlég-gyártmányú gabonamosógép, stb.

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:

EGY ÉVRE: 30.— P FELÉVRE: 15.— P

Vállalatok, társaságok és intézmények részére egy évre
40.— pengő, fél évre 20.— pengő.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

FŐSZERKESZTŐ:

DR. KARACSON JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-UTCA 14. TELEFON: 118-489

Magyar királyi postatakarékpénztári csekk száma: 11.450

Kishirdetések ára: egy szó 40 fillér, állást kereső előfizetők részére 20 fillér, a vastag betűvel szedett szó ennek kétszerese. A legkisebb hirdetés (10 szóig) 4 pengő, illetve 2 pengő.

A hirdetési díjak előre fizetendők

Nagyhirdetések ára: apróhirdetési oldalakon milliméter soronként 36 fillér, szövegdalokon 78 fillér.

A hirdetések tartalmáért felelősséget nem vállalunk

A fizetési szabadság

A szerkesztőségi posta a tanuja, hogy még napjainkban is, a fizetési szabadságra vonatkozó törvény és végrehajtási utasítás megjelenése után csaknem nyolc évvel, elég nagy tájékozatlanság uralkodik a kérdésben. Nem jelent meg olyan új törvény, vagy rendelet, ami időszertűvé tenné a kérdéssel való foglalkozást. Mégis írunk a kérdéstről egy általános tájékoztatást nyújtó közleményt, mert úgy látjuk, hogy erre — talán a törvény megjelenése óta eltelt huzamosabb idő miatt is — úgy a munkavállalók, mint a munkaadók tájékozása céljából szükség van.

„A munkaviszony egyes kérdéseinek szabályozásáról” szóló 1937. évi XXI. törvényeink s ennek végrehajtása tárgyában kiadott 3.000/1938. Ip. M. rendelet 1938. január 1-én lépett életbe.

A munkajog terén a legnagyobb jelentőségű lépés a fenti törvény és rendelet, amely több mint kétféle alkalmazott munkaviszonyt szabályoz. Ezúttal nem a törvénnyel és rendelettel foglalkozunk, hanem kiemeljük abból a fizetési szabadságra vonatkozó részt s azt ismertetjük olyan áttekinthető módon, hogy a jövőben mindazok számára, akik e cikkünket átolvassák, felesleges legyen a kérdészködés.

A törvény és a rendelet azt célozza elérni, hogy a munkavállaló az egész év munkája után *lengyel és a valóságban pihenjen, tehát a szabadságát természetben kapja meg*. Ezt akarja megvalósítani a következő két intézkedés:

1. Ha a munkaadó a szabadság tartama alatt kétszeres fizetés mellett igénybeveszi az alkalmazott munkáját, a szabadság meg nem adottnak tekintendő.

2. Ha a munkavállaló a szabadságideje alatt ellenszolgáltatásért munkát vállal másnál, erre az időre elveszti a szabadságidejére járó illetményeit.

A háború tartamára a fizetési szabadságra vonatkozó rendelet fel van függesztve, de csak annyiban, hogy a munkaadó egy évi fizetési szabadságot pénzzel megválthat (vagyis a szabadságidő tartamára kétszeres fizetést köteles fizetni a munkavállalónak), de minden második évben köteles a fizetési szabadságot természetben kiadni.

Kinek jár a fizetési szabadság?

A fizetési szabadság általánosságban minden munkavállalónak jár. Nem tartoznak a törvény hatálya alá azok a vezető tisztviselők, akikről feltételezhető, hogy a szabadságidőt munkaszereződéssel biztosítják a maguk számára. A törvény és a rendelet kifejezetten a munkaadó üzeme, vállalata, vagy kereső foglalkozása körében alkalmazott azokat a munkavállalókat említi, akik munkájukért — legyen az bár fizikai, vagy szellemi munka, — bármilyen ellenszolgáltatást kapnak.

Mikor jár a fizetési szabadság?

A szabadság *egyévi folytonos szolgálat után jár*. A munkavállaló nem követelheti egy év letelte előtt a szabadságát, viszont a törvény eme rendelkezése ellenére a munkaadó sem köthet ki egy évnél több szolgálati időt a fizetési szabadság jogának a megszerzéséhez. A szabadság tartama a folytonosan egy helyben eltöltött szolgálat bizonyos ideje után emelkedik, de a fizetési szabadság szempontjából nem számít csak az emelkedés más és más.

dik, de a fizetési szabadság szempontjából nem számít csak az 1937. január 1-e óta eltöltött folytonos szolgálat. Egyébként a szolgálati év mindig a belépés napjától kezdődik.

Kinek mennyi szabadság jár?

1. Munkásnak, iparossegédnek, altisztnek, szolgálat után hat munkanap szabadság jár, s ugyanannyi jár még négy éven át. Öt évi folytonos szolgálat után a fizetési szabadság 8 nap és ezt követően háromévenként 1-1 nappal növekszik a szabadságidő tartama egészen a 17. szolgálati évig, amikor is a szabadság 12 nap. Ennél nagyobb időtartamú szabadság nem jár.

2. Művezetőknek, vagy olyan munkásoknak, altisztnek, iparossegédnek, kereskedősegédnek, aki legalább 20 alkalmazott munkáját irányítja állandóan, egyévi folytonos szolgálat után és még négy éven át hasonlóképpen, hat-napi szabadság jár minden évben, de az ötévi szolgálat eltelté után a szabadságidő tartama 12 napra emelkedik, majd ezt követően két-évenként 1-1 nappal növekszik, egészen a 17. szolgálati év betöltéséig, amikor is a fizetési szabadság végérvényesen 18 nap. Ennél nagyobb időtartamú szabadság nem jár. Ebbe a csoportba tartozik a főmolnár, ha legalább 20 alkalmazott munkáját irányítja.

3. Tisztviselők szabadságideje tekintet nélkül a beosztásukra, az első-második évben 6 nap, harmadik évben 12 nap, s ezt követően minden évben 1 nappal növekszik a szabadságidő tartama egészen 15. szolgálati év betöltéséig. Tizenötévi folytonos szolgálat után a fizetési szabadság legrövidebb időtartama 24 munkanap.

A szabadságidő gyors és áttekinthető megállapítását szolgálja az alábbi táblázat:

Tisztv. szab. nap	Művezető szab. nap	Munkás szab. nap
1. évben 6	1. évben 6	1. évben 6
2. " 6	2. " 6	2. " 6
3. " 12	3. " 6	3. " 6
4. " 13	4. " 6	4. " 6
5. " 14	5. " 12	5. " 8
6. " 15	6. " 12	6. " 8
7. " 16	7. " 13	7. " 8
8. " 17	8. " 13	8. " 9
9. " 18	9. " 14	9. " 9
10. " 19	10. " 14	10. " 9
11. " 20	11. " 15	11. " 10
12. " 21	12. " 15	12. " 10
13. " 22	13. " 16	13. " 10
14. " 23	14. " 16	14. " 11
15. " 24	15. " 17	15. " 11
16. " 24	16. " 17	16. " 11
17. " 24	17. " 18	17. " 12
18. " 24	18. " 18	18. " 12
	19. " 18	19. " 12

Látható a fenti táblázatból, hogy a szabadság legkisebb időtartama az első évi folytonos szolgálat után 6-6 nap csak az emelkedés más és más.

A tisztviselőnél 3 év után 12 napra, a művezetőnél (főmolnárnál) öt év után 12 napra, munkásnál öt év után 8 napra emelkedik.

A legmagasabb szabadságot elérik: tisztviselő a 15. évben 24 napot, művezetők stb. a 17. évben 18 napot, munkások a 17. évben 12 napot.

Tanoncok és fiatalok szabadsága.

A törvény a fiatalok (16 évnél fiatalabbak) és tanoncok részére a szolgálati időtartamra való tekintet nélkül minden egy évi szolgálat után 14 napi szabadságot biztosít.

A szabadságot a tanonciskola és leventefoglalkozások szünetében köteles a munkaadó megadni, mert a tanonc és a fiatalok szabadságának ideje alatt sem a tanonciskolát látogatni, sem a leventefoglalkozáson megjelenni nem köteles.

A szabadságidő kezdőpontjának kiszámítása.

A szabadság növekedése és így a folytonos szolgálat szempontjából irányadó a szolgálatbalépés napja, azzal a megszorítással, hogy a folytonos szolgálatba az 1937. január 1-et megelőző szolgálati idő nem számít bele. A végrehajtási rendelet 31. §-a ugyanis kimondja, hogy a fizetési szabadságra vonatkozó törvény visszaható ereje csak 1937. január 1-ig szól.

A fizetési szabadságot az esedékességtől számított legkésőbb egy éven belül meg kell adni.

Ha azonban a munkaadó a fizetési szabadságot ez idő alatt fontos közérdek sérelme nélkül megadni nem tudja, ennek eltelté után megszűnik ugyan a fizetési szabadság természetbeni kiadására vonatkozó igény, de a munkaadó köteles a rendes illetményen felül az alkalmazottnak a fizetési szabadság tartamának megfelelő időre eső járandóságot 15 nap alatt megfizetni.

A szabadság ideje munkanapokból tevődik össze, vagyis hétköznapokból. Megadásának módja rendszeresen az, hogy hétfőn reggel kezdődik és tart szombaton estig, tehát a kezdetén és a végén levő két vasárnapot tulajdonképpen 8 napot élvez a munkavállaló. Ha hétközben törvényes munkaszüneti ünnepnap van, akkor a szabadság időtartamába ez a nap nem számítható bele s ez esetben a 6 napos szabadságidő csak hétfőn este jár le.

Illetményt azonban a munkavállaló csak 6 napra kap, mert bár a törvény szerint a munkaadó köteles alkalmazottnak a rendes illetményeit a szabadság egész tartamára megfizetni, a szabadság „egész tartama” alatt csak az *előírt szabadság munkanapjainak számát lehet érteni*.

Az év mely szakában kell kiadni a szabadságot?

Ha a vállalat helyzete lehetővé teszi, a szabadságot április 1. és október 30-a közötti időben kell megadni. Tehát csak, ha a vállalat helyzete lehetővé teszi, vagyis más időpontban is lehet fizetési szabadságot adni, de a munkaadónak kötelessége arra törekedni, hogy a szabadságidőt a munkavállaló április-október hónapokban kaphassa meg.

Folytonosság és megszakítás.

A szabadság legrövidebb tartamának növekedése szempontjából a munkaviszonyt folytonosnak kell tekinteni, ha a munkaadó a munkaviszonyt bár megszakította, azonban a megszakítás az egy évet nem haladta meg. Tehát a munkaviszony a munkaadó akaratából szakadt meg (pl. munkahiány, létszámcsoökkentés stb.). Azonban ha a munkavállaló saját akaratából (önként) távozott, akkor már 14 napot meghaladó megszakítás után is a számítást újból kell kezdeni.

A legjobb könyvek legolcsóbb beszerzési forrása

a Magyar Molnár Lapja kiadóhivatala

Vámfeljegyzési-vámcsere könyv búzára és rozsrá	18 P	Az új forgalmiadó rendelet malomipari vonatkozásai c. könyv	8.50
Vámfeljegyzési-vámcsere könyv csak búzára	14 "	Darálási könyv (mindenféle daráláshoz)	6 "
Váltságköteles vámörések könyve	6 "	Malmi mellék munkák könyve (olajütéshez, hántoláshoz stb.)	6 "
Gabonarakárkönyv	6 "	Pénztárkönyv	6 "
Orleményraktárkönyv	6 "	Alkalmazottak fizetési és szabadság könyve	10 "
Örési (malter) könyv	6 "	Munkás- és bérjegyzék-könyv	10 "
Tárolási könyv	6 "	Malmi munkarend (3 drb. ára kérvénymintával)	3 "
Tárolási folyószámlakönyv	6 "	Munkabérhirdetmény	3 "

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-UTCA 14.

Az évi szabadság kiszámításánál a következőket kell figyelembe venni:

1. Meg van-e az összefüggő egy évi szolgálat, munkaév.
2. A rendelet szerinti megszakítások (pl. katonai szolgálat, betegség) az év folyamán összesen a 90 napot meghaladják-e? (Ha igen, akkor nem jár szabadság).
3. Önként kilépés vagy egyéb megszakítás, mely a munkavállaló hibájából származik, meghaladja-e a 90 napot.
4. Ha a munkavállaló önként lép ki és 14 napnál hosszabb idő múlva tér vissza, ismét régi munkahelyére, a szabadságra jogot adó év a visszatérés napjától számítandó.

Tulajdonváltás.

A vállalat tulajdonába vagy vezetésében történt változás (cégtáruházas, eladás, új tulajdonos, stb.) nem érinti a munkás szabadságára való igényét és a szolgálat folytonosságát, ha a vállalat kötelékében marad; még ha új szerződéssel is. Vagyis ha munkás ebből a szempontból a munkahelyhez van kötve, ahhoz igazodik és nem a tulajdonoshoz. Ha azonban a régi tulajdonos az üzem átadása előtt a munkavállalót elbocsátja, az esetben nem számít a fizetési szabadság ideje az új tulajdonosnál még akkor sem, ha az átadás után az új tulajdonos, a régi tulajdonos által elbocsátott alkalmazottat újból felvenné.

A szabadság alatti munkavállalás.

Az alkalmazottnak nem szabad fizetési szabadságának tartama alatt ellenszolgáltatásért munkát vállalnia. Ha az alkalmazott ezt a tilalmat megszegi, elveszti arra a díjazásra való igényét, mely a szabadságának tartama alatt a rendelet szerint megilletné. Amennyiben az alkalmazott munkaadójánál vállalt szabadsága tartama alatt munkát, a szabadságot meg nem adótnak kell tekinteni.

A munkaadó köteles alkalmazottjának rendes illetményeit (törzsfizetés, lakáspénz és rendszeres pótlékok) a szabadság egész tartamára megfizetni. Ha a munkaadó az alkalmazottnak a szabadságidő tartamára járó illetményeit nem fizette ki a szabadság megkezdése előtt, úgy köteles azt a nála szokásos bérfizetési napon kifizetni. Változó illetmények esetében a szabadságot megelőző évben elért rendes illetményei átlagát kell alapul venni.

Megosztott szabadság.

A szabadságot rendszerint osztatlanul kell megadni, ha csak a munkaadó és az alkalmazott a megosztásban kifejezetten meg nem egyezett. Ilyen megegyezéssel sem lehet a szabadságot két munkanapnál kisebb részletekben felosztani. Megegyezés hiányában a munkaadó a szabadságot csak akkor adhatja megosztva, ha megosztást, üzletének, vállalatának helyzete elháríthatatlanul szükségessé teszi. Ilyen esetben a hattól tizenkét munkanapig terjedő szabadságot legfeljebb két részre, az ennél hosszabb szabadságot legfeljebb három részre szabad osztani, úgy azonban, hogy három részre osztás esetén két részlet legalább 6-6 munkanapot foglaljon magában.

A fizetési szabadság elszámolása a szolgálati viszony felbontása esetén.

Ha a munkaadó a szolgálati viszonyt oly okból bontja fel, mely rögtön hatályú felmondásra nem jogosít és ebben az időben az alkalmazott a szabadság megadását kívánhatná, a munkaadó köteles a szabadságot legkésőbb a felmondási idő tartama alatt megadni és annak egész tartamára járó illetményeket az alkalmazottnak abban az esetben is kifizetni, ha a szabadság meghaladja a felmondási idő tartamát.

Törődékére szabadság nem jár.

Szerződéses szabadság.

Joga van az alkalmazottnak (munkás, művezető, tisztviselőnek) a törvényben meghatározott feltételeknél kedvezőbb és hosszabb időtartamú szabadságot szerződéssel biztosítani magának. Ebben az esetben a szerződés feltételei az irányadók, mert a törvényben meghatározott fizetési szabadság a legkevesebbet határozza meg, de nem tiltja azt, ha akár a munkaadó önként nyújt ennél többet, vagy akár a munkavállaló biztosít megállapodással a maga részére ennél többet.

Ezekben kívántuk összefoglalni a fizetési szabadságra vonatkozó tudnivalókat s úgy érezzük, hogy ez a részletes tájékoztatónk minden kérdésre pontos felvilágosítást nyújt.

Megtörtént a hüvelyesek hántolási és őrlési termékeinek árrendezése

A Budapesti Közlöny augusztus 10-i száma közli a m. kir. közellátásügyi miniszter 705.500/1944. K. M. számú rendeletét „a borsó, árpa, köles, hajdina és cirok mag hántolási és őrlési, valamint a bab és lencse őrlési termékei legmagasabb árának megállapítása tárgyában.”

A rendelet leglényegesebb jellemzője az, hogy a tavalyi árakat minden eltérés nélkül érvényben tartja s egyébként szövegében is és felépítésében is teljesen nyomon követi a tavalyi rendeletet (vagyis a 47.300/1943. K. M. számú rendeletet). Eltérés az ideai rendeletben a tavalyival szemben csupán néhány technikai természetű részletkérdésben van, amelyekről alább számot adunk.

A tavalyival azonos ideai árak a fontosabb árunemekre nézve a következők:

a) a budapesti és budapestkörnyéki (Monor, Csepel) üzemeknél:

Sárgaborsó:		
1. V.		127.—
1. VK.		115.—
1. g.		113.—
2. g.		111.—
3. g.		109.—
4. g.		103.—
Liszt (elsőrendű)		100.—
Liszt (másodrendű)		27.—
Zöldborsó:		
1. GRE.		109.—
2. GR.		107.—
3. GR.		105.—
4. GR.		99.—
Liszt (elsőrendű)		94.50
Liszt (másodrendű)		27.—
Árpa:		
A/10		75.—
B/5		91.—
B/0		107.—
B 3/0		115.—
Árpagyöngy		44.—
Köles:		
Köleskása		92.—
Hántolt köles		44.—
Hajdina:		
Hajdinakása		128.—
Hántolt hajdina		85.—
Cirok mag:		
Étkezési cirokkása		136.—
Ipari cirokkása		119.—
Bab:		
Babliszt (elsőrendű)		121.—
Babliszt (másodrendű)		102.—
Lencse:		
Lencseliszt (elsőrendű)		143.—
Lencseliszt (másodrendű)		126.—

b) az ország egyéb területén fekvő üzemeknél:

a) a borsó termékeinél 2 pengővel alacsonyabak, az árpa, köles, hajdina, cirok, bab és lencse termékeinél a fenti árakkal azonosak.

c) nagykereskedői és kiskereskedői ártöbblet: a nagykereskedői ártöbblet az egyes cikkeknek 2 és 7 pengő között, a kiskereskedői ártöbblet 4 és 14 pengő között váltakozik.

d) fogyasztói tetőár: a fogyasztói tetőár az ország egyes törvényhatóságában más és más; a kiskereskedői ártöbblettel növelt üzemi ár felett cikkenként és törvényhatóságonként 10-25 pengő között váltakozó árrést mutat.

e) a melléktermékek ára:

	Takarmányliszt	Körpa	Héj	Rostaalja
Borsó	27	24	21	25
Árpa	30	24	10	23
Köles	27	—	7	22
Hajdina	—	20	7	8
Cirok mag	—	18	7	6
Bab	—	20	—	19
Lencse	—	24	—	23

Ezek után lássuk a rendelet szövegében foglalt intézkedésnek a tavalyival szemben mutatkozó eltéréseit:

1. Az 1. § új (6) bekezdése kimondja, hogy a zsáknélküli árak az áru bruttó súlya után, tehát nem a zsáksúlyal csökkentett súly után számíthatók.

2. A 2. § új (3) bekezdése az eddigi gyakorlatnak megfelelően szabatosan rendezi a vasúti szállítás mellékköltségeinek az eladó és a vevő között való megosztását.

3. Az 5. és a 9. §-ok az üzemi és a nagykereskedői árak nézve megengedik, hogy az eladó az általa lerótt számlailletéket a vevő terhére felszámítsa.

4. A teljesen új 18. § úgy intézkedik, hogy olyan mezőgazdasági termékek hántolási és őrlési termékeire nézve, amelyeknek ára sem ebben a rendeletben, sem a 705.000/1944. K. M. számú örleményrendeletben nem nyert szabályozást, a forgalombahozatal előtt a Közellátási Hivatal VII. Főosztályától kell ármegállapítást kérni.

A fenti rendelettel most már teljesen befejeződött a hatósági árrendezés mindazokra az áresortokra nézve, amelyek a malomipart érintik. A hántolási termékek árainak változatlan fenntartása megfelelő annak az általános kormányzati alapelvnek, hogy a mezőgazdasági cikkek termelői és fogyasztói árszínvonalára az új gazdasági évben a tavalyival azonos maradjon.

Zsidómalom bérbeadása április 16-a után

A zsidómagyont zár alá helyező 1.600-1944. M. E. számú rendelet április 16-án látott napvilágot. Ez volt az a határnap, amely után a zsidó tulajdonos nem rendelkezett szabadon az ingó vagyonának egy bizonyos értékhatárt meghaladó részével, de semmiképpen sem rendelkezett az ingatlanvagyonával. Ennek ellenére akadtak szemfülesebb keresztények, akik a szemfüles zsidóval megállapodva, bérbevételek azt az ingatlanvagyonot (jelen esetben malomingatlant), amellyel a zsidó már nem rendelkezett szabadon.

Ezt a kérdést már egyszer szóváltottuk. Július 1-én megjelent lapszámunkban részletesen kimutattuk, miért nem érvényes a közvetlenül zsidóval kötött ügylet. Most egy konkrét ügylet kapcsolatban válik szükségessé újból írni a dolgról.

Az egyik keresztény molnár (régimalomipari szakember) kifogás tárgyává tett egy ilyen bérleti ügyletet. Panaszával az ingatlan fekvése szerint illetékes főszolgabíróhoz fordult, ahonnan a következő választ kapta:

„Értesítem t. Címet, hogy panaszkerelmére nem vagyok illetékes, mint járdási főszolgabíró, miután a kérelemben előadottakból azt állapítom meg, hogy egymásközötti megegyezésen alapuló magánjogi jogviszonyról van szó, ezt pedig csak a bérelő és bérbeadó egymás közötti megegyezéssel lehet elintézni.”

A fenti értesítéssel kapcsolatos megjegyzésünk a következő: lehet — sőt megengedjük, — hogy a kérelem elintézésére a főszolgabíró nem volt illetékes, de azt már tagadásba vesszük, hogy a bérbeadó, aki zsidó volt, érvényes magánjogi ügyletet köthetett, de még inkább tagadásba vesszük, hogy „csak a bérelő és bérbeadó egymás közötti megegyezéssel” lehetett elintézni. Eppen így nem lehetett, mert a zsidóvagyon zár alá helyezése után a zsidó tulajdonos elveszítette az ingatlanvagyonára vonatkozó rendelkezési jogát.

Az esetet s más ehhez hasonlókat bátorodunk vitéz Turvölgyi Albert miniszteri osztályfőnök, a zsidóvagyonok kormánybiztosának figyelmébe ajánlani.

Fazekas-féle szabadalmazott

„RUGALMAS” malomcsőtisztító készülék

minden méretű csőhöz hozzá simul.

Raktárról azonnal szállítja

Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-u. 21

ZSÁKKÖTŐZŐ-ZSINEG

66 cm hosszúságban külföldi nátronpapírból kg P 10.65 helyt raktárról, postán — utánvétellel — a csomagolási önköltség felszámítása mellett szállítja: — amíg a készlet tart —

SALVA MŰSZAKI CÉG BUDAPEST

V., CSANÁDY-U. 5 TELEFON: 298-559

„COLUMBA-LILIPUT”

nagytejjelkészítvényű triór

kis- és középalmoknak

Kisebb szemvesztéssel tökéletesebben trióröz, mint a lassúforgású triórhenger

STAHEL ÉS LENNER

TRIÓR- ÉS LEMEZLYUKASZTÓGYÁR RT.

Budapest, VI.,

Országbíró-utca 44-46. sz.

Szaklapunk a továbbképzés szolgálatában

„Lisztesmolnár” jellegű pályázat

(Első közlemény).

Törletés.

A megfelelően tisztított hámozott búza 7.8 kg HL súlyú 15% nedvességtartalommal 20-40% acélos-sággal kerül az első törletre.

Az 1. törlet, mely a dupla 650x220 mm-es hengerek fele. Ezen hengert 380 perccenkénti fordulattal és 4.4 mt, mp kerületi sebességgel járátjuk, em 4 rovátkával 25/65° rovátkaalakkal és 12% elhajlással van ellátva. A fogaskerék diff. 1:2½ hengerberakás él-él ellen, szita felület 4.95 m².

Az 1-ső törlethengert úgy fogatjuk, hogy a búzát csak két-háromfelé roppantja. A szita 20-20 m platinázott sodronyszövet átmenete a 2-ik törlethengerről az átejtése pedig 36-36-os platinázott sodronyszövetre, melynek átmenete a 4-ik törlethengerről, átejtése pedig a 60-as platinázott sodronyszövetre, a 60-as átmenet az 5-ik törlet finom daragépre, átejtése pedig a 13, 13, 14, 14-es selyembevonatokra, a lisztselymek átejtései, 7-es vagy 6-os liszt, a 14-es selyem átmenete 80-as platinázott sodronyszövetre a 80-as átmenete a szita 60-as átmenetével együtt az 5. törlet finom daragépre a 80-as átejtése 7-7½-os derce, 7-7½-os derceörlohengerről van eresztve.

A 2. törlet, mely a dupla 1250x220 mm-es hengerek fele. Ezen hengert 350 perccenkénti fordulattal és 4.4 mt, mp kerületi sebességgel járátjuk, em 5. rovátkával, 25-65° rovátkaalakkal és 12% elhajlással van ellátva. A fogaskerék diff. 1:2½ hengerberakás él-él ellen szita felület 6.65 m².

A 2-ik törletnél a hengert úgy fogatjuk a darai kivonatdarának megfelelően, de azért nem szabad alacsonyan fogatni, mert a következő törleten veszünk ki a legtöbb és legszebb darakat.

A szita 18-18-as sodronyszövet átmenete a 3-ik törletre az átejtése 36-36-os sodronyszövetre, a 36-os átmenete a 2-ik törlet goromba daragépre, az átejtése a 60-os sodronyszövetre, a 60-as átmenete a 2-ik törlet finom daragépre, az átejtése pedig 12, 12, 13, 13, 13, 13 selymekre, a selymek átejtései 4-es liszt, a 13-as selyem átmenete 85-ös sodronyszövetre, a 85-ös átmenete a szita 60-as átmenetével együtt a 2-ik törlet finom daragépre, a 80-as átejtése a 3-as derce a 2-3-as derceörlohengerről van eresztve.

A 3. törlet a dupla 1250x220 mm henger másik fele. Ezen henger 350 perccenkénti fordulattal és 4.4 mt, mp kerületi sebességgel járátjuk em 51 rovátkával 25/65° rovátkaalakkal és 12% elhajlással van ellátva. A fogaskerék diff. 1:2½ hengerberakás él-él ellen szita felület 13.31 m².

A 3-ik törlethengert úgy fogatjuk, hogy ebből a törletből kapjuk a legtöbb és legszebb kivonat darát, de azért nem szabad erősen lefogatni, mert még a következő törletből is nyerünk kivonatdarát, amit figyelmen kívül hagyni hengerbeállításnál nem szabad, mert hirtelen lefogatos több lisztet és dercét és kevesebb g. darát eredményez. A szita 18-18-as sodronyszövet átmenete a 4-ik törletre átejtése pedig 36-36-os sodronyszövetre a 36-os átmenete a 3-ik törlet gorombadaragépre, az átejtése pedig 42-es sodronyszövetre, a 42-es átmenete a 3-ik törlet finomdaragépre, az átejtése a 60-as sodronyszövetre a 60-as átmenete a 3-ik törlet finomdaragépre az átejtése 12, 12, 13, 13-as lisztselymekre a 13-as átmenete a 85-ös sodronyszövetre a lisztselymek átejtései pedig 2-es liszt a 85-ös sodronyszövet átmenete a 42-es és a 60-as sodronyszövetek átmenetével együtt a 3. törlet finomdaragépre, a 85-ös átejtése 1-es derce az 1-es derceörlohengerről van eresztve.

A 4. törlet az egyik dupla 1000x250-es mm hengerek fele. Ezen hengert 310 perccenkénti fordulattal és 4.4 mt, mp kerületi sebességgel járátjuk, em 6 rovátkával 25/65° rovátkaalakkal és 12% elhajlással van ellátva. A fogaskerék diff. 1:2½ hengerberakás él-él ellen szita felület 6.65 m².

A 4-ik törletnél a hengert úgy fogatjuk, hogy még ennél a törletnél is veszünk ki kivonat gorombadarát, azért csak könnyedén szabad fogatni, de vigyázni arra, hogy a következő törletre ne engedjük át, az ezen a hengeren kivonható jó darakat. A 2-ik, 3-ik és 4-ik törletekre kell a legnagyobb gondot fordítani, ezeknek a hengereknek fogatását olyan párhuzamba hozni, hogy olyan anyagot kapjunk ezen törletekből, hogy nem csak névre, de minőségre is egyezzenek egymással.

A szita 24-24-es sodronyszövet átmenete az 5-ik törletre, az átejtése pedig a 36-36-os sodronyszövetre a 36-os átmenete a 4-ik törlet gorombadaragépre az átejtése a 60-as sodronyszövetre a 60-as átmenete a 4-ik törlet finomdaragépre, az átejtése pedig 12, 12, 12, 13, 13, 13 selymekre a selyembevonatok átejtései 4-es liszt, a 13-as átmenete pedig a 85-ös sodronyszövetre a 85-ös átmenete a 60-as sodronyszövet átme-

netével a 4-ik törlet finomdaragépre, az átejtése pedig 2-es derce, a 2-3-as derceörlohengerről van eresztve.

Az 5. törlet a felhasznált dupla 1000x250 mm hengerek másik fele. Ezen hengert 310 perccenkénti fordulattal és 4.4 mt, mp kerületi sebességgel járátjuk, em 6½ rovátkával 25/65° rovátkaalakkal és 14% elhajlással van ellátva a fogaskerék diff. 1:2½ hengerberakás él-hát ellen szita felület 6.65 m². Az 5-ik törlethengert úgy fogatjuk, hogy ennél már minden tisztításra alkalmas darát ki kell vonnunk.

A szita 28-28-as sodronyszövet átmenete a 6-ik törletre, az átejtése 40-40-es sodronyszövetre, a 40-es átmenete a 5-ik törlet goromba daragépre, az átejtése pedig a 60-as sodronyszövetre, a 60-as átmenete az 5-ik törlet finomdaragépre, az átejtése pedig 12, 12, 12, 13, 13, 14-es selyembevonatokra, a selyembevonatok átejtései 4-es liszt, a 14-es átmenete a 80-as sodronyszövetre, a 80-as átmenete a 60-as bevonat átmenetével a 5-ik törlet finom gépre, az átejtése pedig 4-es derce a 4-es dercehengerről van eresztve.

A 6. törlet a másik dupla 1000x250 henger fele. Ezen hengert 310 perccenkénti fordulattal és 4.4 mt, mp kerületi sebességgel járátjuk, em 7 rovátkával 35/65° rovátkaalakkal és 14% elhajlással van ellátva. A fogaskerék diff. 1:2½ hengerberakás él-hát ellen, szita felület 6.65 m².

A 6-ik törletet úgy fogatjuk, hogy amennyire lehet a jobbminőségű dercét vonhassunk ki belőle, mert az utána következő törleteket már kizárólag kiörlésre használjuk. A szita 32-32-es átmenet a 7-ik törletre, a 32-es sodronyszövet áttejtés a 46-os sodronyszövetre, a 46-os átmenete a 7-ik törletre, átejtése pedig 12, 12, 12, 13, 13, 13, 14, 14-es lisztselymek átejtései 6-os liszt a 14-es átmenet 70-es sodronyszövetre, 70-átmenete 4-es dercehengerről, átejtése pedig 5-ös derce 5-ös dercehengerről.

A 7. törlet a másik dupla 1000/250 mm henger fele. Ezen hengert 310 perccenkénti fordulattal és 4.4 mt, mp kerületi sebességgel járátjuk, em 8 rovátkával 35/65° rovátkaalakkal és 16% elhajlással van ellátva, fogaskerék diff. 1:3 hengerberakás hát-hát ellen szita felület 6.44 m². A szita 36-36-os sodronyszövet átmenete a 8-ik törletre, átejtése 12, 12, 12, 13, 13, 13, 14, 14, 14, a lisztselymek átejtései 6-os liszt 14-es átmenete 70-es sodronyszövetre, 70-es átmenete a 8-ik törletre, átejtése pedig 6-os derce a 6-os derceörlohengerről.

A 8. törlet a 650x220 mm henger másik fele. Ezen hengert 380 perccenkénti fordulattal 4.4 mt, mp kerületi sebességgel járátjuk, em 9 rovátkával 35/65° rovátkaalakkal és 18% elhajlással van ellátva, fogaskerék diff. 1:3 hengerberakás hát-hát ellen szita felület 4.95 m². A 36-36-os sodronyszövet átmenete a kiörlőkre 12, 12, 13, 13 átejtései 6-os liszt a 14, 14-es selymek átejtései 7-es liszt 14-es selyem átmenete 70-es sodronyszövetre, a 70-es átmenete korpaköre, az átejtése pedig 7½-es derce a 7-7½-es dercehengerről.

A korpakiörlő 42" kő a fordulata 150 perccenként kerületi sebessége 8.1 mt, mp. A szita felülete 7.13 m², a 40-es átmenete kész korpa 13, 14, 14, selymek átejtései 7-es liszt, a 14-es átmenete 60-as sodronyszövetre, a 60-as átmenete kész korpa, az átejtése pedig 8-as liszt.

(Folyt. köv.)

PAPIRZSAKOT

többrétűt, nátróppapírból minden méretben és célra készít

SZENTIRMAY G. papírzeme

Kérjen mintázott ajánlatot.

Budapest, VI. Dévai-utca 10. — Telefon: 298-238

ELADÓ

- 1 nyersolajmotor 28 LE
- 3 faszéngenerátor 60-100 LE-höz különböző villanymotorok
- 2 szalagfűrész 800 mm
- 2 esztergapad famegmunkáláshoz
- 1 famarógép
- 1 véső- és fűrőgép fához.

Érdeklődni lehet

BUDAPEST, X, GYÖMRŐI-ÚT 140. T.: 148-873

Uj kiszolgálási táblázat

nem Jasek Andrásnál Szobráncon, hanem

lapunk kiadóhivatalában kapható

Ára P 4.40

! ELADÓ !

MALMOK

5-6-9-16 járatuak

FORGALMI IRODA
Budapest, Rákóczi-út 61. III. 6

ELADÓ

egy Orenstein & Koppel gyártmányú 75 HP benzín hajtású

Crysler vontató

motor. Nyomtáv 1435 mm. Bővebb felvilágosítást ad: István malom központi irodája, Budapest, Harmincad-u. 6. sz.

EMERGÉ

a tökéletes gumiárak védjegye

MAGYAR RUGGYANTARUGYAR R. T.

FÉLSZÁZADOS GYÁRTÁSI TAPASZTALAT

Vállaljuk

az EMAG Gazdasági Gépgyár Rt. kötelékében

Diesel-, benzín-, szivógázmotorok javítását.

Új hengerfejek, dugattyúk és gyűrűk készítését, szerelését.

Személy- és teherautók javítását.

Traktor, henger- és főtengely csiszolását.

Malomgépek szakszerű javítását.

Szürkevasöntvények leöntését és megmunkálását.

Autogén- és villanyhegesztést.

Mezőgazdasági eszközök, ú. m. szekerek, ekék, boronák, lókapák stb. gyártását.

Lábassy-féle Mezőgazdasági Ipar és Gépgyár Rt.

Törökszentmiklós.

Alapítva: 1848

WOLFNER

GÉPSZÍJ

VILÁGHÍRŰ

Különleges célokra: „COSMOS” vagy „AERO” minőség

Budapest, IV., Károly király-út 26.

Csak röviden és halkán...

A mi „édes” magyar anyanyelvünkben vannak szavak, amelyekkel fogalom-meghatározó, rangjelző jellegű figyelembevétel nélkül, unos-untig használunk, oda is, ahová nem illik, ahol felesleges és értelemzavaró. Hogy fülénfogjam a gyermeket, minden további „kértelés” nélkül az „édes”-nél kezdem. Az édesanyánk lehet „édes”, mert ezzel azt akarjuk kifejezni, hogy nem mostohánk, hanem szülőanyánk. A szó ebben az esetben nemcsak fogalom-meghatározó, rangjelző is egyben. Nem mézes a mi édesanyánk. Nem cukros. Nem saccharinos — mégis „édes”. A „nyelvec” azonban csak akkor édes, ha mézezés közben csókol... vagy amikor megkóstolja a tejbengrízünket, hogy elég cukros-e? A mi anyanyelvünk soha nem lehet „édes”, mert több annál. Egyedüli és vitathatatlan örökségünk, legértékesebb szellemi vagyonunk, kincsünk, amit féltünk kell, mert a legdrágább, mert a miénk, mert ebben fájunk, hovatartozandóságunk beszédes bizonyítékát visszük magunkban az életbe, azért kedves és „szereplünk”, ápolnunk kell.

Elkezdek használni „megragyiváló” szó a: „fontos”. Ennek a szónak az értelmét feszegetve, azt is kérdezhetném: miért nem „kélós” a fontos? Hiszen a font, mint súlyegység, már régesrég kiment a divatból! Kélt jött helyébe! Nem kéredek. Magamtól is könnyen kitalálom, hogy mikor a „fontos” szó, mint fogalom-meghatározó, rangjelző, nyelvünk kincseképpen polgárijogot nyert szótárunkban, akkor a font volt divatban. Anyai bizonyos, dacára annak, hogy a német a fontot „Pfund”-ként ismeri — mégis „lőgyőkeres” magyar szó, nem szolgai fordítás németből, mint egyebekben „nyelvkincsünk” igen nagyszámot levő része. Német barátainknak „wichtig” (nem gewichtig) az, ami nekünk fontos. A „wichtig” egynevezőjének inkább a mi „lényegesünk” felel meg. Ők tehát nem fonttal mérik a lényegest. Ha megfontoljuk, hogy ez látszatra a magyar nyelv színezettebb kifejező erejét bizonyítja ugyan, mert ugyanazon tárgy jellemzésére több jelzőt is használhat, ezzel szemben lényeges az, hogy nem minden esetben helyénvaló. Tehát: ha azt mondja: A hengerszék a malom „legfontosabb” munkagépe, a mondatban nem azt mondtam, amit kifejezni akartam. Az egész nem egyéb, mint nyelvgiccs, vagy nyelvficam, ahogy tetszik. Ha a hengerszék súlyát tekintjük, akkor tényleg „legfontosabb”, mert legnehezebb gép. Egy pár kí súlyú cakkunkak 400—650 kiló, ezzel szemben egy komoly hengerszéké 1000—2500. Igen. Ebből a szempontból tényleg a legfontosabb. Lényegében azonban mégsem a leglényegesebb. Neme: az őrlés nem „munka”. A kapálás, kasszálás, a cipőtalpalás, kővágás, stb., amit az ember saját erejével végez, az munka, amit csak irányít, az már művelet. Ezerint a hengerszék nem lehet „munkagép”, hanem őrlőgép. Szék? Az pedig semmiképpen sem. (Ezt nem először mondom.) Nézzük ugyanezt a fogalmazást, a lényeges oldalról. Valóban a hengerszék volna a legfontosabb „munkagépe” a malomnak? Általános értelemben csak annak a malomnak lehet fontos, vagy legfontosabb, ahol tényleg van és használják. Ahol nincs, ott ne keress! Igen. Ismételjük: van malom elég sok, ahol nélkülözlik. És nem is hiányzik.

Nézzük be egy — már többször emlegetett — 24 rendszeres, automatikusan „magasórlést” végző, Jaques Schneider, nyomástregisztráló instrumentumokkal ellátott, „Walzentuhljaival” berendezett malomba. 24 hengerpárhoz, értsd rendszerhez, 24 őrlést felvonó kell. Ha a 24 felvonó közül csak egyetlenegynek, lecsúszik a szíja és az megáll, melyik akkor a legfontosabb munkagép? Mert a hengerszék már nem az őrlés. Vagy másképpen: Ha az a felvonó áll meg, amely az első tőrtre szállít. Ugye, akkor nem csak az egy hengerpár vagy rendszer fontossága számít meg, hanem az egész vonalé. Ki kell iktatni mind a 24 rendszert addig, amíg azt az egy felvonót elmozdítjuk. Melyik „munkagép” tehát a legfontosabb a malomban? A legfontosabb lehet adódt alkalmakkor nem a „munkagép” maga, hanem egy közönséges szerkezet, amelynek az „anyája” lecsúszott. Eltekintve attól, hogy kárt lehet a szítában, hengerszékben, ahova az őrlémmel eljuthat, a szerleg maga keresztbe fordulhat, előre bukhat, amellyel, hogy a felvonó szíját belül végigszántja, beleakadhat a kiöntést biztosító felvonó „nyelvébe” és megállítja a felvonót. Neked pedig fel kell másznod a negyedik padlásra, a kakasülőre, hogy a megakadt szerleget feloldozd a „nyelvel kötött szoros kapcsolataiból.” Mellesleg pedig, ha „függelentelt” érzékszervekkel munkálkodsz, szedhetsz igen fontos „medvéket” is, izzadva, szegyenkezve, lógó nyelvvel. Meg tudná-e mondani egy órá, hogy melyik az őrlésnek a legfontosabb alkalmassága? (Munkagépe). Nem. Mert minden részecskéje, még a fonton le nem mérhető is, annyira fontos, hogy ha az az egy megbicsaklik, akkor megáll az egész.

Ha entomem vataki azt kérdeznék, melyik a malomnak legfontosabb „munkagépe”, en „habozás” nélkül azt felelném: az ember, a molnár. Eppen azért kimevetet eremet. Ne traktáljuk őt semmitmondó metafora-giccssekkel, hanem hasznos tudnivalókkal.

Az a két ruani a molnárnak a hengerszékkel kapcsolatban? Nem azt, hogy hány „joresze” van. Mert ez megint csak tag fogalom. Minden része joresz, ha csak egy csapszeg, ami nem sorolható ugyan a joreszek közé, kiesik, vagy eltörik, üzemmávart okoz, potolni kell. Azért ajánlatos „szemmeltartani”. Fontos, legfontosabb azonban, hogy a hengerest gömbölyű legyen, mert ha „üt”, ha „hágója” van, nem várhatunk tőle egyeneses aprózást. Sűrű rovátkákkal nem lehet szemcsés darákat előállítani. Ritka rovátkákkal pedig nem lehet apróra őrlőni, mert a henger „sir” — de nem örül. Nagyon elhajlású rovátkával nem tudunk jól őrlőni, mert túl löttünk azaz a célon. Nem roppantunk, nem melszünk, hanem tépünk, szakítunk, a daránk héjasabbak, korpásak, nehezebben tisztíthatók. Nem kapunk „szálkamentes” derceket (fogósfélék). Ugyancsak: nagyobb elhajlású, mint némelyek javallják (18—20o) sűrűrovátkás hengerekkel, feleslegesen „agyonragatjuk” a korpát, anélkül, hogy lisztmentesebben kiállíthatnánk. Arnyalat előnyünk sem származhat ebből a kőjarral szemben, csak az erőigénybevételét fokozzuk a hengerpárnak. Tűlsűrű rovátkának semmi értelme nincsen, mert beragad. Ezzel szemben dara és dercekiörléshez előnyösnek bizonyul, ha a simahengerpárok forgáskülönbözetét fokozzuk. „Összehangolt” esetet feltételezve, megtakaríthatjuk a felvonókat, legalább is a fehérebb jellegeknél. Trapp Vendel, akit én ad perszonám, a molnártudományok németajkú magyar letéleményesít: Ing. Fischer, Karl Hégenmacher, Voll, Pöperl, stb. követő „utánpótlás” legkomolyabban vehető egyedének tartok, igazolta ezt a tételt azaz, hogy amikor Schermann után dívelte a léptített Viktória-malom műszaki igazgatású, a malomba bőven „beoltott” felbontó gépeket nagygyrszben kitaraktotta. Nem volt azokra szükségé.

Ezeket az utóbbi sorokat — mint minden valamirevaló molnár által jól ismert tapasztalatokat — igen érdemes időnkint felmerülő újabb megfigyelésekkel „alátámasztani.” Meg is tették ezt az idők folyamán egyes jóakarató molnártársaink. Azonban nem lehetnek ezek sem általános érvényű bírók. Mindig az adottságokhoz viszonyítva érvényesülhetnek csak. Példaképen futólag említem: egy ötven, hatvan éves, öregesont, vagyis hengerszék, amelynek valamelyik bépesti malomban viharzott el az ifjúsága, középkora, de úgy meg van teremtve, mintha örök életre szánva indították volna mint „széket” hőmpölgő útjára, nem „kézenfekvő”-en, csak úgy magától értetődően egészen más „kézelést” kíván, mint akár egy legújabb mintájú T jelzésű Ganz, vagy MIAG Jaques Schneider, nyomást regisztráló műszerrel ellátott hengerszéké. Az előbbi esetet feltételezve, a túlnyomást a molnár kezének kell leveztetni közvetlenül, „lapintatosan”...

Nem arról van szó, hogy és mivel, a hengerszékkel végeláthatatlan és beláthatatlan variációkban leírva, előre, hátra, kívül belül megvilágítva, már jól ismerjük, tehát ne beszéljünk többet róla. Nem arról van szó. Csak arról: hogyha a hengerszék-ismeret, lényegében, ilyen röviden, néhány sorba sűrítve kifejezhető, mi értelme lehet egy általánosan ismert régi és újabb prospektusokból, propaganda-lüzetekből, szakkönyvekből másolt nagyképűsködésnek?

Egészen más színezet volna a dolognak, ha akadna valaki, aki a hengerszék, mint őrlőgépnek, az első kísérletezésektől kezdve, levezetné történelmi fejlődését, ábrákkal szemléltetve. Ez megérné a nyomdafestéket. Szakközönségre azonban semmi szükségünk nincsen.

Noha igaz az is, hogy a „Miatyánkat” minden nap elmondjuk többször.

Öreglegény.

MOLNÁRSEGÉDEKET

azonnali belépésre, nagy kereseti lehetőséggel állandóra felveszünk. Szakmánkba betanítjuk. Ásványórló Festékárugyár Rt., Budapest, XIV., Telepes-utca 54/56.

Nem kell külön engedély a vámolajütéshez

A napilapok is közölték az illetékes helyről származó tájékoztatást, hogy a folyó gazdasági évben a vámolajütést nem kötik az Ipari Anyaghivatal engedélyéhez, tehát úgy mint a béke éveken, minden olajsajtölőüzem szabadon végezhet az igényjogosultak részére vámolajütést. Köztudomású, hogy az előző két évben az egyes olajsajtölőüzemek csak az Ipari Anyaghivatal vegyi és növényipari osztályának engedélye alapján végezheték vámolajütést. Ez a helyzet nem volt kielégítő, az olajsajtölőüzemek csak az Ipari Anyaghivatal vegyi és növényipari osztályának engedélye alapján végezheték vámolajütést. Ez a helyzet nem volt kielégítő, az olajsajtölőüzemek szempontjából, de ugyanakkor nem szolgált közérdeket sem, mert a kiadott rendeletet sem végrehajtani, sem annak megtartását ellenőrizni nem lehetett. Sok olyan kis olajütő volt az országban, amelyek érdemtelenül maradt ki az engedélyes olajsajtölőüzemek csoportjából, s bizony nagyon gyakran előfordult, hogy ezek az olajsajtölőüzemek a helyi hatóságok enkedélyével, avagy engedély nélkül, tovább gyakorolták sokszor több évtizedes iparukat — és engedély ide, vagy oda, — vígan folytatták a vámolajütést. Még előnyösebb helyzetben voltak, mint azok az üzemek, amelyek engedéllyel rendelkeztek, mert az engedélyes malmok a vámkeresménnyel be kellett hogy számoljanak, az engedély nélkülieket pedig nehéz volt ellenőrizni és vámolatni.

A legnagyobb örömmel üdvözljük a kormányzati rendelkezést, amely egyrészt megszünteti a visszaélésekre lehetőséget nyújtó régi rendszert, s ugyanakkor megszünteti azt is, hogy különbség létesse az ipar üzéséhez egyaránt jogosult keresztény kisemberek között.

Indokolttá teszi ezt a kormányzati intézkedést a várható nagy olajmagtermés is, amelynek feldolgozása csak az összes kisüzemek bekapcsolásával válik lehetővé.

Az új rendszer természetesen nem szünteti meg a vámkeresmény beszállítására és az azzal kapcsolatos elszámolásra vonatkozó eddig is érvényben volt intézkedéseket.

Amint jól informált helyről értesülünk, a kereskedelmi olajütés terén is lényeges változtatás várható.

Köztudomású, hogy az előző években az olajmagvak feldolgozásánál a nagyüzemek vitték a főszerepet és érdemtelenül mellőzve voltak olyan közép- és kisüzemek, amelyek hosszú ideig során nem egy alkalommal mus ETAOI évtizedekkel ezelőtt a napraforgót és más olajmagvakat termelő vidékeken létesültek. Az elmúlt évek során nem egy alkalommal műfátunk rá arra, milyen visszás gazdálkodás az, hogy a napraforgómagot elszállítják a vidéki feldolgozó üzem körzetéből, a pogácsát pedig a mag feldolgozása után drága vasúti fuvarral terhelve, kellett visszazállítani. Ez az eljárás még békeidőben sem volt gazdaságos, még kevésbé lett volna megengedhető háború idején, amikor a szállítóeszközök igénybevétele erősen fokozódik. Ertesültünk arról is, hogy a nagyobb üzemek különböző nehézségekkel küzdenek. Ezek a körülmények, nemkülönben a várható jó termés, szükségessé teszik a napraforgómagfeldolgozás teljes decentralizálását. A jövőben tehát a mag feldolgozása elsősorban a termelőhelyen fog megtörténni és nem a napraforgómagot, hanem az olajat fogják elszállítani, ami lényegesen kevesebb szállítóeszköz igénybevételét jelenti.

Komoly lehetőség van ezúttal arra, hogy minden olyan vidéki olajsajtölő üzem, amelyet berendezése alkalmassá tesz a kereskedelmi olajütésre, ebbe bekapcsolódhasson, s ezért a saját érdekében áll minden sajtölőüzemnek, hogy mielőbb lépjen a Futurával közvetlen összeköttetésbe.

Vizimalmot keresek megvételre

Lehet elhanyagolt, javításra szoruló malom is.

Írásbeli ajánlatokat lapunk kiadóhivatalába „VIZIMALOM” jelígre kérünk beküldeni.

SCHWEIZ.
SEIDENGAFABRIK A. G.

ZURICH

EXCELSIOR védjegyű

selyemszitaszövetek

magyarországi gyári lerakata: KOLLIN TESTVÉREK

Budapest, V., Szent István-tér 5. Telefon: 189-292 Sürgőnyim: „Kdté”

Összes kelendő számú szita- és darabszövetekben állandó friss készlet. Mindennemű ipari, valamint műszaki textilárak nagykereskedése

Sikszitazacskó, porszűrőtömlők, filcek, stb. malmi-textiliák.

Malomüzemek, valamint gazdaságok részére; gyapjutakarók, lópokrócok, vízmentes ponyvák legnagyobb választékban.

H I R E K

A Hazáért

Szabó Lajos győrzámolyi főmolnár, tartalékos szakaszvezető, július 22-én a galíciai harcokban, Hazája védelmében hősi halált halt. Emlékét kegyelettel őrzi a magyar malomipar mindazokkal együtt, akik életüket áldozták a szent cél érdekében. A hősi halált halt főmolnárt özvegyén kívül két fiúárva is gyászolja. A gyászoló családnak ezúton fejezzük ki őszinte részvéteinket.

Halálozás **Ludwig Tibor**, a Gabonaforgalmi Központ tisztviselője, f. hó 8-án, 29 éves korában hosszú szenvedés után meghalt. A temetés augusztus 2-án folyt le nagy részvét mellett. Az elhunytat azok a malmok, amelyek a Gabonaforgalmi Központtal s korábban a Hombárral összeköttetésben állottak, jól ismerték. A Gabonaforgalmi Központ kiváló tisztviselőjét veszítette el Ludwig Tiborban.

Magos László újból átvette hivatalát. Legutóbbi lapszámunkban megemlékeztünk arról, hogy Magos László, a Gyáripari Országos Központ malom és sütőipari szakosztályának ügyvezető igazgatója katonai szolgálatra bevonult. Mint értesültünk, a napokban Magos László leszerelt és f. hó 16-án újból átvette hivatala vezetését, amely körülmény malomipari szempontból igen öröndetes, mert így a GyOK malomipari szakosztályának vezetése újból szakavatott és hozzáértő kezekbe került.

Cégváltozás és malombérlet. Czékus József Kiskúndorozsmán, illetve Árpád-központon lévő 16 járatú hengeralmát, köleshántoló és olajsajtoló üzemet bérbevettek Bulyáki István, Balajti Kálmán és Ladniczki István főmolnárak, akik augusztus 15. óta saját kezelésben tartják üzemben a malmot.

Üdvözlés Oroszországból. Maklaga János honvéd írja a C. 730. tábori postaszámról: „Nem tudom hálámát kifejezni, hogy a szaklapot itt a fronton is megkapom. Nagyon kérem továbbra is küldjék. Üdvözlöm az összes kartársakat, maradok hű előfizetőjük.”

Vállalatvezetői kirendelés. A hivatalos lap augusztus 11-i számában közzétett rendelet szerint a sárvári járás főszolgabírája Antal Ernő nyögéri lakost Grünwald József Nyögér községben lévő malmához vállalatvezetőül kirendelte. A Budapesti Közlöny augusztus 15-i számában közzétett rendelettel a pacsai járás főszolgabírája Lachuk Imre hahóti lakost Rosenbergné Bernát fia malomüzemébe vállalatvezetőül rendelte ki.

Malomtűz Pápán. Az egyik napilapból szerzett értesülés nyomán, lapunk legutóbbi számában azt írtuk, hogy Pápán leégett a Hatterekű malom. Táviratot kaptunk ettől a malomtől, amely így szól: A Pápirosmalom égett le, kérem a cikk helyesbítését. Eleget teszünk a helyesbítési kérelemnek s ezúttal is megjegyezzük, hogy közelebbi értesülésünk a tüzeset mértékéről és annak részleteiről nincsen.

Nyolc mázsa búza 600 négyszögöl földön. A Közellátási Értesítő írja: Dénes Lajos orosházi kiscgazda félholdon búzát vetett úgy, hogy 3 sor vetés után 2 sort üresen hagyott, s a vetést ekekapával kétszer megkapálta. A félkishold kapásbúzát most csépelte ki Dénes Lajos. Az eredmény meglepő: a fél kisholdon 8 q egészséges, gyönyörű piros búza termett. A termés eredménye rendkívüli figyelmet érdemel, a jövő mezőgazdasági kultúránk fejlődése szempontjából, mert a békésmegyei földek az eddig szokásos művelés mellett ilyen eredményeket nem mutattak fel, a kisholdankét 16 q-ás búzatermés még képzeletben sem állhatott meg. Dénes szerint ha két sort vet és három sort hagy ki a gép, még ennél is jobb lesz a termés, mert az ekekapá teljesebb munkát végezhet a vetésben.

Uj kiszolgálási táblázat kiadóhivatalunkban. Jasek András szobranci malomtulajdonos lapunk kiadóhivatalát kérte fel az általa szerkesztett új vámörleési kiszolgálási táblázat árusítására. A szellemesen és pontosan elkészített táblázat ára darabonként P 440, kapható lapunk kiadóhivatalánál, a pénz előzetes beküldése ellenében. **Jasek András ezúton is kéri az érdekelteket, hogy a megrendeléseiket közvetlenül kiadóhivatalunkhoz küldjék, mert a Kárpátalján életbeléptetett postai forgalomkorlátozás miatt, a megrendeléseknek nem tudna eleget tenni.**

Követendő példa. Egyik kisalföldi nagyobb malom főmolnárja írja: „A most felszabadult tanítványomnak rendeltem meg a lapot, mert jó eredménnyel vizsgázott. A szaklapra nagy szükségem van nekem is és tanítványomnak még nagyobb, mert nélküle a fejlődésben nagyon visszamaradna. Ha lehet, még egy előfizetőt szerzek, mert a pénzéért sokkal többet kap esérébe.”

A mezőgazdasági árak emelése Bulgáriában. Az elmúlt gazdasági évben a bolgár gazdák áremelés helyett prémiumot kaptak, ami mintegy 32-48 százalékos áremelést helyettesített. Az új bolgár kormány eltörölte a prémiumot, de ehelyett jelentős mértékben emelte a mezőgazdasági termények árát. Így a búza beszállítási ára 820 leváról 1400 levárra, a rozsa 730 leváról 1250 levárra emelkedett. Hasonló arányban emelték az olajmagvak és egyéb mezőgazdasági termények árát.

Mezőcsáti malombérlet. Négy héttel ezelőtt már közöltük, hogy Csapó János mezőcsáti malombérlet bérleményét átvette Endrédi János pestszenterzsébeti darálómalom tulajdonosa. Ugy látszik, az új bérletnek ez a hirdásunk elkerülte a figyelmét, mert a napokban kaptuk tőle a következő sorokat: „Szíves tudomásukra hozom, hogy eddig mint darálómalom tulajdonosa járattam a szaklapot, ez év július hó 15-től bérbevettem a Dutka Testvérek mezőcsáti gőzmalomát és mint annak új bérletje, folytatólagosan járatom továbbra is szeretett szaklapunkat. Előbb nem tudtam ezt szíves tudomásukra hozni, mert pont a bérlet kezdetére behívták katonai szolgálatra, habár ez év májusában szereltem le 13 hónapos szolgálat után, de mivel az ország érdeke megkívánja, szívesen teszek eleget kötelességemnek. Addig míg katonai szolgálatot teljesítek, 20 éves fiam, Tibor, vezeti a malmot, mert a szerződést már felmondani nem akartam.”

Magasabb kenyérár Portugáliában. Az elmúlt két év alatt Portugáliában 50 százalékkal emelték a búzaárakat. A közelmúltban pedig rövid időn belül kétszer emelték a kenyér árát kg-ként 20 centavoval. Az árkülönbözetet a mezőgazdaság támogatására fordítják.

Távózó előfizető búcsúja. Egyik hadbavonult molnár felesége írja: „Bátorkodom felkérni a tek. Szerkesztőséget, hogy a lapot címemre ne küldjék, mivel férjem katonai szolgálatot teljesít. Ha férjemet a jó Isten hazaségíti, akkor újra további rendelője és hűséges előfizetője lesz a Magyar Molnár Lapjának.”

Malomközgyűlés. Abádszalóki Gőzfűrés és Gőzmalom Rt. 1944. évi augusztus hó 21-n d. e. 9 órakor Budapesten, V., Szent István-krt. 6. alatt tartja a közgyűlését, az Első Török-szemiklői Gőzmalom Rt. pedig 1944 augusztus 29-én 13 órakor IV., Bécsi-u. 4. sz. alatt tart évi rendes közgyűlést.

KENDER- ÉS LENKIKÉSZÍTŐ GÉPEK

Törőgépek. — Tlológépek. — Kócrázógépek a legmodernebb kivitelben. Bármily nagyságban. **Mezei-, Bánya-, iparvasutak és Általános gépgyári rt.** Ezelőtt: ORENSTEIN ÉS KOPPEL MAGYAR R.T. BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31. SZ.

Allomási zárlat a gabonaszállításnál. A Gabonaforgalmi Központ 133. sz. kereskedői körlevelében közölte a termények kereskedelmével feljogosított országos és körzeti kereskedőkkel, hogy további intézkedésig tilos gabonát elszállítani a körlevél mellékletében felsorolt állomásokról. Egyes állomásokról csak búzára, másokról csak rozsról, ismét másokról búzára és rozsról nézve áll fenn az elszállítási tilalom. A jegyzékbe azok az állomások kerültek, amelyekre nézve az ottani vagy a közeli malmok kérték a zárlatot, hogy így saját folyó évi szükségletüket helyi tételből biztosíthassák. Célszerű, ha az érdekeltek malmok a jegyzéket alaposan áttanulmányozzák és ideigabonabevásárlásaiknál a körlevélben, illetve a jegyzékben foglaltakhoz igazodnak.

Szabad gabonaeladás Romániában. Az elmúlt évek gabonaértékesítési rendszerében gabonát csak zárt forgalomban, a megállapított engedélyezési eljárással lehetett értékesíteni. A romániai bőséges termés lehetővé tette bizonyos könnyítések bevezetését. Az új rendelkezés szerint búza, rozsa, árpa, zab és kukorica 1000 kg-ig használati cikkekért szabadon árusítható. A kerületi főnökök a szabadon eladható mennyiséget 30.000 kg-ra emelheti, ennél nagyobb mennyiség szabad eladásához miniszteri engedély szükséges.

Jó gabonatermés Spanyolországban. Madridból érkező hírek szerint Spanyolországban jó gabonatermés várható. Bár az egyes vidékeken, mint Granada egyes részein és a Balaérok környékén kevés volt az eső, de azért a termés ezeken a helyeken is közepes.

Lapunk olvasói a bombakárosultakért

Legutóbbi lapszámunkban nem nyugtáztunk adományokat, mert nem kaptunk pénzt a bombakárosultak javára. Ezen a héten azonban ismét érkeztek adományok, s ezeket az alábbiakban közöljük:

Moór Antal malombérlet, Kötése	10.—
Hosszú László vezetőmolnár, Mikosdpuszta	10.—
vitész Báthory Vencel malomtulajdonos, Tápióbecske	50.—
Kováts Ernő és Jenő Gizella hengermalma, Magyarkeszi	100.—
Lövői Károly mótormalma, Lövő	100.—
Előző gyűjtésünk eredménye	43.355.54

Eddigi gyűjtésünk összesen: 43.365.54

Kérjük olvasóinkat, adakozzanak tehetségiük szerint a nemes célra.

MESTERVIZSGÁRA — TOVÁBBKÉPZÉSRE CSIZMAZIA-NÁDAS A MALOMIPAR TECHNOLOGIÁJA

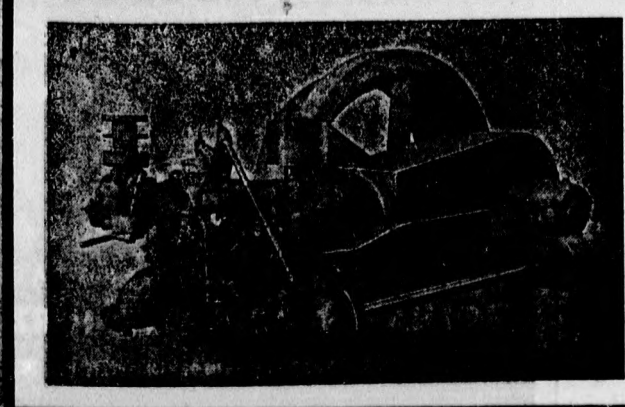
223 OLDAL — 180 ÁBRA
ÁRA FÖZVE 12.— P, KÖTVE 18.— P
K A P H A T Ó A

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA
KIADÓHIVATALÁBAN: BPEST, V., KATONA J.-U 14

Az összes

Rendeletszerű malmi könyvek

a legjobb kivitelben kiadóhivatalunkban kaphatók

SZIVÓGÁZ-MÓTOROK

BARNASZÉN, FA, KUKORICA-
CSUTY, STB. ELTÜZELÉSÉRE

LÁNG L. GÉPGYÁR R.-T.

BUDAPEST, V.,
VÁCI-ÚT 152. SZ. — TELEFON: 290-835.

A szerkesztő levelesládájából

Hiányzik a molnáriskola!

Sok levél, személyes érdeklődés bizonyítja: a molnárképzés nincsen kellőképpen rendezve, hiányzik a molnáriskola.

Egyik pestmegyei előfizetőnk írja a következő levelet:

„Fiam négy középiskolát végzett, 15 éves. Komoly molnár-szakembert szeretnék nevelni belőle, ezért tisztelettel kérem, hogy van-e Magyarországon olyan szakiskola, ahol tanoncévei után tanulmányait folytathatná, hogy alapos felkészültséggel lépjen erre a pályára? Ha itt, Magyarországon nincs, úgy kérem, szíveskedjenek azt megüzenni, hogy hol tanulhatna fiam magyar nyelven, mert csak magyar nyelvismerete van és hogy mennyi tanoncidő szükséges, illetve milyen feltételek szükségesek a továbbképzéshez. Kérdésem közérdekű is, tehát kérem a szerkesztői üzenetekben megválaszolni. Szíves felvilágosításukért köszönetem kifejezése mellett, vagyok tisztelettel. Aláírás.”

Hasonló érdeklődést tartalmazó levél érkezett Vas megyéből. A levélben három kérdést tett fel vasmegyei előfizetőnk. Kettő magánvontatkozású, ezért csak a harmadik kérdést írjuk le:

„Kérem, fiamat, aki a molnárparban felszabadult, a négy polgárt elvégezte, szeretném tovább taníttatni. Mi lenne helyesebb, felsőipari, vagy a német molnáriskola? Az utóbbit nem tudom, hogy a jelenben létezik-e és a tanítás német nyelven folyik-e, vagy magyarul is?”

Válaszunk: Leghelyesebb lenne a magyar molnáriskolában taníttatni a két molnársarjot — ha lenne molnáriskola. Meg lehetett volna teremteni. Nem kellett volna más, mint szíves és áldozatos munkálkodás, a kérdés alapos megszervezése. De a molnáriskola nem teremtődött meg és mert nincs molnáriskolánk, nagyon nehéz a válasz, nehéz a tanácsadás. A dippoldiswaldei iskolában csak német nyelven folyik a tanítás.

A községi előjáróság nem állapíthat meg hántolási díjat.

Egyik Jász-Nagykun-Szolnok megyei előfizetőnk írja:

„A mulban a termelő részére végezhető árpa-kása-hántolás ügy történt, hogy az üzem a felnek a behozott árpa-súly felének megfelelő mennyiségű kását adott vissza, a többi mellékterméket a malom visszatartotta. A pénzügyigazgatóság felé ugyanígy történt az elszámolás. A f. évben a községi előjáróság úgy intézkedett, hogy csak 10% vám szedhető, az összes többi melléktermék és kész kása visszaadandó a felnek. Szíveskedjenek értesíteni bennünket, hogy mi az árpakása készítésére vonatkozó, ma érvényben levő jogszabály. Ezenkívül arra is kérünk választ, szabad-e a malomnak árpakását cserekeszletre gyártani, vagy köteles tételenként elvégezni a hántolást. Kérjük mielőbbi választukat.”

Válaszunk: A községi előjáróság nem állapíthat meg árakat és díjakat. Erre a községi előjáróságot semmiféle rendelet, vagy törvény nem hatalmazta fel. A község megállapítása tehát nem hatályos és azt figyelmen kívül lehet hagyni. Az árpa vámhántolási díját semmiféle jogszabály nem határozza meg. Érvényes tehát az általános rendelkezés, amelyik rögzítette az 1939 augusztus 26-i árakat és feladatok díjakat. A hántoló-üzem ugyanolyan természetbeni díjat jogosult szedni, mint amennyit szedett 1939 augusztus havában, vagy előtte. Cserekeszlet gyártása nem tilos, de azért nem ajánljuk. Hogy kidomborodjon a vámhántolási jelleg, célszerűbb tételenként hántolni, viszont a tétel-összegyűjtésének akadálya nincsen.

Kenderpuhító beszerelés nem tartozik a zártzámba.

A ritkán felmerülő kérdés ügyében az egyik malom vállalatvezetője intézte hozzánk az alábbi levelet:

„Tisztelettel érdeklődöm aziránt, hogy fennáll-e még az a rendelkezés, hogy új malomra és bővítésre engedélyt nem adnak? Azért érdeklődöm, mert községünkben van egy daráló és most kenderpuhítót akar beszerelni. Minálunk a malomban 2 db ilyen kenderpuhító henger van, a községet és a környéket teljesen ki tudja elégíteni. Most azt szeretném tudni, hogy ha már megkapta rá az engedélyt, üzembe helyezheti-e, vagy egyáltalán érinti-e a darálót a kenderpuhítóval kapcsolatban a zártzám? Kérem szíves választukat, mi a teendőm mielőtt megépítenék?”

Válaszunk: A malomipari zártzámról csak a terménytöröl, daráló, vagy hántoló malomüzemekre vonatkozik, tehát a kenderpuhító-üzem felállítására, az ehhez szükséges hengerek beszerelésére nem vonatkozik. A szabályszerű telepengedélyezési eljárás után tehát, a szükséges iparigazolvány birtokában, üzembe lehet helyezni a kenderpuhítót. Más kérdés az, hogy a mostani, létünkért folyó háborúban szabad-e nyersanyagot felhasználni olyan iparágban, ahol a meglévő üzemek a szükségletet teljes mértékben ki tudják elégíteni?

Ujabb Hombár elszámolási ügy.

Egyik nógrádmegyei előfizetőnk levelével kívánunk foglalkozni. Azért írunk „újabb” Hombár elszámolási ügyről, mert a multheti lapszámunkban külön cikk keretében írtunk azokról az esetekről, amikor a vámszerelő malom a Hombár megbízásából felőrölte a vámszerkesztőt, illetve a kék kenyérgabonajegyre kiadott gabonamennyiséget s az ebből származó örlemény értékesítésre került, most pedig egy olyan eset tárgyalunk, amikor a malom felőrölte ugyan a vámszerkesztőt, de az örlemények visszamaradtak a malomban s a malom vámszerelőben használta fel. Szól a levél a következőképpen:

„Igen tisztelt Főszerkesztő úr! Tisztelettel kérem, szíveskedjen kedves szaklapunkban alábbi soraimnak helyt adni: 1943 április 29-i kelettel a Hombár körlevélben — melynek tárgya a vámszerkesztő felmondása és kereskedelmi örökségének felőrölése volt — arról értesített, hogy a vámszerkesztőként tároló gabonát a m. kir. közellátásügyi miniszter úr április 16-án kelt 517.099/1943. V. szám alatt kelt rendelet értelmében június hó 30-ra öröklük fel és tartuk készletben július hó első napjaira való szállításra és a búza minden mázsája után tartozunk 5.27 P költségegyenértéket a Hombár 52.020. számú csekkzámlájára befizetni. Örleményeinket a Hombár nem vette igénybe, hanem az 1943 július 22-én kelt 159. számú körlevélben arról értesítettek, hogy amennyiben az igénybe nem vett gabona után az árkülönbötést már befizeltem, azt írásbeli igénylésre vissza fogja téríteni. Visszaigénylésnél tartozunk pontosan közölni a befizetés keltét, a csekkzámla számát, a befizetett összeget, a gabona nemét, a gabona súlyát. Már három ízben kértem a 40 q búza után nekem járó 210.80 P összeg visszatartását, de sajnos ezideig még mindig nem kaptam meg. Valószínűleg nemcsak én, hanem más Kartársam is van, aki túrelmesen várja, mikor kapja vissza a már több mint egy évvel ezelőtt befizetett árkülönbötést. Kérem, mikor fogjuk mi ezt visszakapni, mert már háromszori kéresemre nemhogy pénzt, de még választ sem kaptam. Főszerkesztő iránt maradtam mély tisztelettel. Aláírás.”

Válaszunk: A pénz átutalásának elmaradása nézetünk szerint kisebb szépséghiba, mint az, hogy a háromszori levélre semmiféle válasz nem érkezett a Hombártól. A követelés jogossága nem vitás. Esedékessé vált abban a pillanatban, amikor a Hombár nem vette igénybe a megbízása folytán felőrölt gabona örleményeit. Nem tudunk mást tanácsolni: szólítsa fel ajánlott levélben a „Futura” a Magyar Szövetkezeti Központok, Áruforgalmi Rt.-ot, amelyik a Hombár helyett törvény alapján van kötelezve teljesítésre. A Futura bizonyára teljesíteni fog (nem teszi ki magát pernek), vagy rászorítja teljesítésre a Hombárt.

Ismét a kisebb malmok kereskedelmi örökséről.

Legutóbbi lapszámunkban is írtunk róla. Most is írunk. Felszínen tartjuk az ügyet. Nemcsak malomipari érdekből, hanem az ország fontos honvédelmi és közellátási érdekéből is. Nem engedjük elvitatni, hogy a gabona- és örleménykészletek decentralizálása komoly közérdek. Egy bácskai malom levelét közöljük ezúttal:

„Mélyen tisztelt Főszerkesztő úr! Bocsásson meg, hogy zaklatom, de nem tudom hová forduljak felvilágosításért. Malmunk örökéssége 24 órán át 100 q. Háború előtt a malom forgalma 75%-ban kereskedelmi és 25%-ban vámszerelőből állott. Most a raklárhelyiséget bérbeadtuk s ott tárol máig a tavali búza, ami ha nem lesz rövidesen elszállítva, vagy felőrölve megmelegszik és romlik. Nehéz háborús időkben élünk, vigyázni kellene minden szemre! Most már két év óta nem kapunk kereskedelmi örökségre engedélyt, malmunk tehát nem rentábilis. Mert ha már a gőzgépet feltüzeljük, legalább hat napig egyfolytában dolgoznunk kellene, a vámszerelés mellett ezt nem tehetjük. A pékek meg a szomszédokból hozzák a lisztet a kenyérjegysek számára. Meg volnánk elégedve, ha legalább a helybeli pékek számára öröklhetnénk, mert egyrészt nem kellene a búzát elszállítani a szomszédokhoz, a lisztet meg visszaszállítani. Ahogy észrevettem, vannak olyan malmok, akik ugyanilyen örökésséggel 40 vagón kereskedelmi örökségre kaptak kijelölést. A munkásokat is fizetni kell, a helyzetünk nagyon nehéz. Hogy miként lehetne változtatni sorunkon, kérem a tisztelt Szerkesztő urat, szolgáljon jótanácsal!”

Válaszunk: Ismerjük a malom helyzetét s ezért nyugodtan állapíthatjuk meg a panasz teljes jogosságát. A panaszadó, a keresztény kisembernek korántsem kedvező békebeli szabadságharc idején állandóan végzett kereskedelmi öröksé, küzdött a nagymalmok gyilkos versenyével. Most, amikor a kötött rendszer, a mindenkire nézve egyenlően megállapított árak kiküszöbölték a versenyt, elvesztette ezt a jogát. Merjük állítani, nincsen egyetlen szakma, egyetlen iparág sem, ahol ilyen, vagy ehhez hasonló előfordulhatott volna. Igaz: az Aladár-uralom sem volt ilyen erős egyetlen egy területen sem. Az új jobboldali kormányzattól kérjük a kérdés rendezését, a méltányos panaszok kivizsgálását és orvoslását. Hisszük, hogy az orvoslás — ha késik is — nem fog elmaradni.

Vízimalom ipartestületi tagsága

Egyik erdélyi vízimalom tulajdonosa érdeklődik ebben a nem mindennapi kérdésben az alábbi, főszerkesztőnkhez intézett levélben: „Igen tisztelt Főszerkesztő Úr! Tisztelettel kérem, hogy az alább leírt kéresemre szíveskedjék válaszolni. Avasfalú községben van egy kétjáratú vízimalomunk, amelyben ketten dolgozunk testvérek, alkalmazottat nem tartunk. Az ipartestület mindezek mellett évi 75 pengő tagsági díjat követel rajtunk, anélkül, ha iparigazolást nem mutatunk. Kérném tudatni, jogos-e a követelés, vagy jogtalan. Hazafias üdvözléssel: aláírás.”

Válaszunk: Vízimalom — kivéve azt az esetet, ha a malom a gyárszerűség követelményeinek megfelel — csak abban az esetben tartozik ipartestületi díjat fizetni, ha iparigazolása van. Ha azonban iparigazolást nem mutat, a földesúri malomjog alapján működik, ipartestületi díjat nem tartozik fizetni.

Döntött a Gabonaforgalmi Központ az egyes termények idej egyenértékéről

A Gabonaforgalmi Központ 132. sz. kereskedői körlevelében tette közzé az egyes termények idej egyenértékét. A részleteket a következő kimutatás tartalmazza:

Takarmányárpa és zab (takarmányozási célra)	2.50
Takarmányárpa és zab (ipari célra)	1.20
Kukorica (májusi szárazságú (morzsolt))	2.50
Csillagfürt, takarmányborsó és lóbab	1.—
Étkezési bab (szeptember 1-től félhavasoként 60 fillérrel esőkken)	9.40
Étkezési borsó	5.—
Lenese (szeptember 1-től félhavasoként 70 fillérrel esőkken)	13.30
Mák (szeptember 1-től félhavasoként 1.30-cal esőkken)	18.70
Köles, hajdina és rizs	1.20
Ciromag	1.—

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Dunántúli érdeklődő. Semmi akadálya nincs a 28% fil. kiszolgáltatásának. Tessék megnézni a 112.000/1944. K. M. számú rendelet 30. §-át.

Hontmegyei előfizető. Az ügyben körlevelet küldött a GyOK malomipari csoportja tagjainak. Csofálnánk, ha Önök nem kapták volna meg. Reklamálásra pótlólag bizonyára elküldik. Mi illetékes helyről kapott felvilágosítás és felhatalmazás alapján írtuk meg a bérnivevélés ügyét.

Vértessacska. Megkaptuk a malomipari munkások nehéz anyagi helyzetével foglalkozó levelet. A levélben azonban nincsen aláírás és így nem közölhetjük, mert névtelen levelekkel nem foglalkozunk. Szíveskedjék teljes bizalommal újból megírni hozzánk a levelet, aláírni a nevet és akkor mi az Ön nevének közlése nélkül közre fogjuk a levelet adni. Nyugodt lehet, hogy a nevet senkinek nem mondjuk meg.

Felelős szerkesztő: DR. KARÁCSON ANDRÁS

Felelős kiadó: DR. KARÁCSON JENŐ

Merkanál-nyomda, Budapest, VIII., Vajda Hunyad-utca 43. sz. (Felelős vezető: Horváth Ferenc.)

**SZÍVÓGÁZMOTOROK
FA-, FASZÉN- ÉS
BARNASZÉN-
TÜZELÉSRE
DIESELMOTOROK
ATALAKÍTÁSA
MOTOR-ES GEPGYÁR**

ZOLNAY, MARTOS ÉS HERZ
BUDAPEST, XIV., ERZSEBET K'RALYNE-UTJA 87. SZ.